

آثار وارده از امامان اهل بیت پیرامون شخصیت ابوبکر صدیق

پوهنیار مسعود الله "عاصم"

دیپارتمنت تعلیمات اسلامی پوهنهی شرعیات، پوهنتون بدخشان

masoodullah.asim@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-6234-2041>

نویسنده اول

نشانی برقی

نشانی ارکاید

پوهنمل عبدالعزیز نظری

دیپارتمنت تعلیمات اسلامی پوهنهی شرعیات پوهنتون بدخشان

a.nazari1441@gmail.com

<https://orcid.org/6286-2910-0008-0009>

نویسنده دوم

نشانی برقی

نشانی ارکاید

چکیده

در این شکی نیست که سیرت و مناقب ابوبکر صدیق (ص)، مملو و آکنده از درس‌ها، و آموزه‌های گران‌بهای است که در منابع مختلف پراکنده می‌باشد. این پراکندگی کاری جدی فراوری ما قرار می‌دهد که برای جمع‌آوری، ترتیب و نظم بخشی آن دست به کار شویم. خصوصاً جمع‌آوری آثار وارده از امامان اهل بیت پیرامون شخصیت ابوبکر صدیق از مصادر اصلی که در این مورد توسط اسلاف و بزرگان ما تألیف شده است، تا نمایان شود که امامان اهل بیت پیرامون شخصیت ابوبکر صدیق رضی الله عنه چی می‌گویند؟ تا شبهات و مغلطه‌های مغرضین در این مورد رفع گردیده، و بدانیم که هیچ نوع مشکلی در میان آن‌ها وجود نداشته و یکدیگر را از تهی‌دل دوست داشتند، دشمنان صدیق اکبر (بویژه روافض) با تلاش‌های بی‌نتیجه و روایات دروغین نمیتوانند از جایگاه او بکاهند.

کلیدواژه‌ها: ابوبکر صدیق، شخصیت، امامان، اهل بیت و آثار

The sayings of the Imams of Ahl al-Bayt regarding the personality of Abu Bakr al-Siddiq

Author *
Email
Orcid

Masoodullah.Asim

Lecturer at the Shariah Faculty of Badakshan University

masoodullah.asim@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-6234-2041>

Author
Email
Orcid

Abdul Aziz Nazari

Lecturer at the Shariah Faculty of Badakshan University

a.nazari1441@gmail.com

<https://orcid.org/6286-2910-0008-009>

Abstract

There is no doubt that the life and virtues of Abu Bakr Siddiq (RA) are filled with invaluable lessons and teachings that are scattered across various sources. This dispersion presents a serious task for us to gather, organize, and systematize this wealth of knowledge. Specifically, collecting the narrations and works from the Imams of Ahl al-Bayt regarding the character of Abu Bakr Siddiq (RA) from primary sources authored by our predecessors and scholars is crucial. This effort aims to illuminate what the Imams of Ahl al-Bayt have said about Abu Bakr Siddiq (RA), to dispel the doubts and falsehoods propagated by detractors, and to show that there was no conflict between them. They genuinely loved and respected each other. The enemies of Siddiq Akbar (especially the Rawafid) cannot diminish his esteemed position through baseless efforts and fabricated narrations.

Keywords: Abu Bakr Siddiq, Character, Imams, Ahl al-Bayt, Work

مقدمه

الحمد لله الملك الوهاب، وهو أعلم حيث يجعل رسالته ويختار لكل نبي حوارين وأصحاب، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له شهادة لا يشوبها شرك ولا ارتياب، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله المصطفى، وخليله المجتبی ﷺ وبارك عليه وعلى آله وأصحابه رضوان الله عليهم أئمة الهدى، ومصابيح الدجى. شناسایی سیرت و مناقب صحابه به ویژه خلفای راشدین نیاز مبرم جامعه اسلامی است، بسیار جوانان از شخصیت آن‌ها بی خبرند. نمونه‌ی بارز آن، این که بسیاری از جوانان، پیش از آن که به مطالعه و بررسی زندگی و سیرت خلفای راشدین، بپردازند، به سیرت دعوت گران، علما و اصلاح گران روی آورده‌اند. عبدالله بن مسعود رضی الله عنه می‌گوید: هر که می‌خواهد از شخص دیگری الگو پذیرد و به او اقتدا کند، پس راه و روش کسانی را در پیش بگیرد که در گذشته‌اند؛ چرا که شخص زنده، همواره ممکن است به فتنه‌ی مبتلا گردد. پیشینیانی که در گذشته‌اند باید به آنان اقتدا نمود، یاران محمد مصطفی ﷺ هستند که برترین افراد این امت می‌باشند. آنان، نیک‌ترین قلب‌ها را دارند و دانش آن‌ها از همه بیش‌تر است؛ آنان، کسانی هستند که خداوند ﷻ، آن‌ها را برای هم راهی و هم صحبتی با پیامبرش ﷺ و برپاداشتن دینش برگزید؛ پس فضل و برتری آنان را بشناسید و راه آنان را دنبال کنید و تا می‌توانید خود را به اخلاق و دین آن‌ها، آراسته سازید که آنان بر هدایت و راه درست و مستقیم بودند. صحابه، ضمن به‌کارگیری احکام اسلام، آن را در دنیا گستراندند. اخلاص و محبتی را که در میان خود داشتند هیچ جامعه‌ی در خود ندیده که تا این حد، بر پایه‌های ارزشمند فکری و عقیدتی استوار باشد. در میان خود رحم دل بودند و همدیگر را احترام می‌کردند هیچ بغض و کینه‌ی در میان یاران پیامبر ﷺ و اهل بیت او وجود نداشت، خصوصاً ابوبکر صدیق رضی الله عنه را دوست داشتند و او را بر همه مقدم و از همه محترم می‌شمردند. از علی رضی الله عنه روایت است که فرمود: "خَيْرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ بَعْدَ نَبِيِّهَا أَبُو بَكْرٍ، وَخَيْرُهَا بَعْدَ ابِوبَكْرٍ صَدِيقُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عُمَرُ، وَلَوْ شِئْتُ سَمِيتُ الثَّالِثَ". (ابوداود، ۱۴۳۰ هـ. ۲۱/۵/حدیث ۶۲۹) و (ابن ماجه، ۱۴۳۰ هـ. : ۱/۱۲۴/حدیث ۱۰۶). بهترین این امت بعد از پیامبر ﷺ ابوبکر رضی الله عنه است، و بهترین اش بعد از ابوبکر رضی الله عنه عمر است، و اگر بخوایم سومی را هم نام خواهم گرفت. خداوند ﷻ بر این واقعیت مهر تأیید می‌گزارد. ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ (فتح: ۲۹) محمد ﷺ، فرستاده‌ی خداست و

کسانی که با او هستند، در برابر کافران، شدید و سرسخت و نسبت به یکدیگر مهربان و دل‌سوز می‌باشند.

تبیین مسأله

بدون شک دوستی و احترام متقابل و حفظ جایگاه که در میان یاران پیامبر ﷺ بود، و این که نسبت به یکدیگر مهربان و دل‌سوز بودند در میان هیچ گروه و هیچ جامعه از جوامع غیر آن‌ها وجود نداشت، اما آن‌چه را که برخی از گروه‌های گمراه با استناد به برخی روایات و اساطیر دروغین با استفاده از وسائل ارتباط جمعی در میان مسلمین پخش و نشر کردند و می‌کنند که گویا در میان یاران پیامبر ﷺ به‌ویژه ابوبکر صدیق رضی الله عنه و اهل بیت عقده و کینه‌ی وجود داشت، اهل بیت هیچگاه از صحابه به‌ویژه ابوبکر صدیق رضی الله عنه راضی نبودند حتی نسبت به آن بغض داشتند. بناء این خود یک معضل بزرگ در جامعه می‌باشد ایجاب می‌کند که تا این موضوع مورد تحقیق قرار گرفته، آثار وارده از امامان اهل بیت پیرامون شخصیت ابوبکر صدیق رضی الله عنه در قالب یک مقاله علمی تنظیم گردد و در دسترس همگان قرار داه شود تا باشد که از آن استفاده و بهره برداری صورت گیرد، تا همه بدانند که آن‌چه که پیرامون روابط ناخوش آیند آن‌ها نشر شده جز سفسطه و دروغ چیزی دیگر نبوده است.

پرسش‌های تحقیق

پرسش اصلی: امامان اهل بیت پیرامون شخصیت اهل بیت چه می‌گویند؟

پرسش‌های فرعی

- ۱- اهل بیت با اهل بیت ارتباط‌شان چگونه بود؟
- ۲- آیا اهل بیت نسبت به ابوبکر صدیق رضی الله عنه خوش بین نبودند؟
- ۱- آیا اهل بیت منکر جایگاه ابوبکر صدیق رضی الله عنه بودند؟

اهمیت تحقیق

بدون شک موضوع مورد بحث در زندگی علمی و اعتقادی ما بسیار مهم و دارای ارزش فراوان می‌باشد، زیرا موقف امامان اهل بیت را پیرامون جایگاه اهل بیت یار غار خلیفه اول مسلمان‌ها را واضح می‌سازد که در حقیقت هردوی آن‌ها (اهل بیت و اهل بیت) از قدوه‌های دینی ما محسوب میشوند، درنصوص و روایات زیادی پیرامون آن تذکر داده شده است از جمله آن‌ها: این که رسول الله ﷺ در باره اهل بیت می‌فرماید: عن حذیفة رضی الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: "اقتدوا بالذین من بعدی ابی بکر، وعمر" (ترمذی، (۴۳/۶) حدیث (۳۶۶۲). از حذیفة رضی الله عنه روایت است که فرمود: پیامبر ﷺ فرمودند: به دو نفری که بعد از من می‌آیند ابوبکر و عمر رضی الله عنه اقتدا کنید. و هم‌چنان پیامبر ﷺ در باره اهل بیت فرمودند: عن زید بن أرقم رضی الله عنه قال:

قال رسول الله ﷺ "أَذْكُرُكُمْ اللَّهَ فِي أَهْلِ بَيْتِي. أَذْكُرُكُمْ اللَّهَ فِي أَهْلِ بَيْتِي. أَذْكُرُكُمْ اللَّهَ فِي أَهْلِ بَيْتِي" (مسلم، ۱۳۷۴ هـ / ۱۸۷۳/۴) حدیث (۲۴۰۸). از زید بن ارقم رضی الله عنه روایت است که پیامبر ﷺ فرمودند: الله ﷻ را در باره اهل بیتم بیاد تان میاورم، الله ﷻ را در باره اهل بیتم بیاد تان میاورم والله ﷻ را در باره اهل بیتم بیاد تان میاورم.

اهداف تحقیق

هدف اصلی: معرفی شخصیت وجایگاه صدیق اکبر، یار غار و خلیفه اول مسلمین از دیدگاه امامان اهل بیت و رفع شبهات و مغلطه های مغرضین در این مورد.

اهداف فرعی

- ۱- گرد آوری آثار وارده از امامان اهل بیت پیرامون شخصیت و فضیلت اهل بیت
- ۲- توضیح و نمایان ساختن منهجیت اعتدال اهل سنت، پیرامون جایگاه اهل بیت و جایگاه ابوبکر صدیق رضی الله عنه.

پیشینه‌ی تحقیق

اهل بیت در میان امت از جایگاه ویژه‌ی برخوردار است که علماء سلف و خلف به وی اهتمام زیادی نموده و تألیفات زیادی در مورد آن نگاشته اند، اما در موضوع مورد تحقیق کتابی خاصی نوشته نشده است، بلکه در کتاب های مختلف به شکل پراکنده موجود است. از جمله تألیفات مهم که در مورد فضائل صحابه رضوان الله علیهم به ویژه اهل بیت که قبلاً نگاشته شده است قرار ذیل اند:

- ۱- فضائل صحابه رضوان الله علیهم - از احمد بن حنبل رحمه الله.
- ۲- فضائل صحابه رضوان الله علیهم - أبو الحسن علی بن عمر بن أحمد دارقطنی رحمه الله.
- ۳- فضائل ابوبکر الصدیق رضی الله عنه - محمد بن علی بن فتح عشاری رحمه الله.
- ۴- تحفة الصدیق فی فضائل الصدیق - علی بن بلبان فارسی، حنفی رحمه الله.
- ۵- فضائل الخلفاء الأربعة - أبی نعیم اصبهانی رحمه الله تعالی.
- ۶- الاحادیث الواردة فی فضائل الصحابة - سعود بن عید بن عمیر صاعدی.
- ۷- زوائد الأحادیث الواردة فی فضائل الصحابة - سعود بن عید بن عمیر صاعدی.

روش تحقیق

در مقاله حاضر از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی با استفاده از ابزار کتابخانه کار گرفته شده است و موضوع با دلایل در روشنی اقوال مأثور صحیح از برخی امامان اهل بیت مستند سازی شده است.

نتایج و یافته‌ها

در این بخش برخی آثار وارده از امامان اهل بیت، را پیرامون شخصیت ابوبکر به عنوان مشتم نمونه‌ی خروار نقل می‌کنیم:

الف - آثار وارده از علی d پیرامون فضیلت ابوبکر صدیق: (۱) عن أبي جَحْفَةَ، عن عَلِيٍّ أَنَّهُ قَالَ: خَيْرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ بَعْدَ نَبِيِّهَا أَبُو بَكْرٍ، وَخَيْرُهَا بَعْدَ ابِوبَكْرٍ صَدِيقُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَلَوْ شِئْتُ سَمِيتُ الثَّالِثَ (ابو داود، ۱۴۳۰ هـ: ۲۱/۵-حدیث ۴۶۲۹)، (ابن ماجه، ۱۴۳۰ هـ: ۱/۱۲۴-حدیث ۱۰۶). از ابو جحیفه روایت شده که گفت: علی رضی الله عنه فرمود: بهترین این امت بعد از پیامبر ﷺ ابوبکر است، و بهترین اش بعد از ابوبکر رضی الله عنه عمر است، و اگر بخوایم سومی را هم نام خواهیم گرفت. تعدادی زیادی از ائمه رحمهم الله تعالی این اثر را متواتر شمرده اند، ابن تیمیه رحمه الله تعالی می‌فرماید: وقد اتفق أهل السنة والجماعة على ما تواتر عن أمير المؤمنين علي بن أبي طالب d أنه قال: (خير هذه الأمة بعد نبيها: أبو بكر، ثم عمر). (ابن تیمیه، ۱۰۱ - ۱۰۲). اهل سنت وجماعت توافق دارند بر متواتر بودن این سخن علی رضی الله عنه که می‌فرماید: بهترین این امت بعد از پیامبر ﷺ ابوبکر رضی الله عنه است سپس عمر رضی الله عنه. و هم چنان ابن حجر هیتمی رحمه الله فرموده: وكان خير الناس بعد النبي ﷺ وبعد المرسلين: أبا بكر الصديق رضي الله عنه. وقد تواترت بذلك الأحاديث المستفيضة، الصحيحة المروية في الأمهات والأصول المستقيمة التي ليست بمعلولة، ولا سقيمة (هیتمی، ۲/ ۷۱۱). بهترین این امت بعد از پیامبر ﷺ و پیامبران ﷺ ابوبکر رضی الله عنه است، احادیث مشهور و صحیحی که در کتابهای اصول معلول و ضعیف نیست در این (معنی) به تواتر روایت گردیده است، و ابن حجر رحمه الله نیز فرموده است: أن الأحاديث الواردة في أفضلية أبي بكر رضي الله عنه على غيره من صحابه رضوان الله عليهم كثيرة، باللغة درجة التواتر المعنوي). (ابن حجر، ۱/ ۱۰۶ - ۱۰۷ و ۶/ ۸۵). احادیثی که در باره برتری ابوبکر رضی الله عنه بر باقی صحابه وارد شده زیاد می‌باشد که به درجه تواتر معنوی می‌رسد. و هم چنان کتانی رحمه الله این اثر را در جمله احادیث متواتر شمرده است. (کتانی: ص ۲۰۲/۲۲۷).

(۲) عَنْ أَسْمَاءَ بِنِ الْحَكَمِ الْفَزَارِي، عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: كُنْتُ إِذَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ حَدِيثًا نَفَعَنِي اللَّهُ بِمَا شَاءَ مِنْهُ، فَإِذَا حَدَّثَنِي بِهِ غَيْرِي اسْتَحْلَفْتُهُ، فَإِذَا حَلَفَ لِي صَدَّقْتُهُ، وَإِنْ أَبَا بَكْرٍ حَدَّثَنِي، وَصَدَّقَ أَبُو بَكْرٍ، أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَا مِنْ رَجُلٍ يَذْنِبُ ذَنْبًا، فَيَتَوَضَّأُ فَيُحَسِّنُ الْوُضُوءَ، ثُمَّ يَصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، فَيَسْتَغْفِرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ، إِلَّا غُفِرَ لَهُ». (ابو داود، ۱۴۳۰ هـ: ۲/۱۲۲-حدیث ۱۵۲۱، (ترمذی، ۱۴۳۰ هـ: ۱/۴۳۱-حدیث ۴۰۶).

از اسماء بن حکم d روایت شده که گفت: علی رضی الله عنه فرمود: اگر حدیثی را از پیامبر ﷺ می‌شنیدم به اندازه الله متعال برایم می‌خواست فائده می‌گرفتم، هنگامی که از دیگران می‌شنیدم او

را سوگند میدادم، و وقتی که سوگند می خورد تصدیقش می کردم، به یقین که ابوبکر! برایم روایت کرده، و ابوبکر! راستگوست، از پیامبر ﷺ شنیده که فرمود: هیچ شخصی گناهی را انجام نمی دهد که سپس وضوء بگیرد، وضوء شایسته کند، بعد دو رکعت نماز بخواند و ز پروردگار آمرزش بخواهد مگر بخشیده می شود.

(۳) عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَامَ عَلَى عَلَى الْمِنْبَرِ فَذَكَرَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَاسْتُخْلِفَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فَعَمِلَ بِعَمَلِهِ وَسَارَ بِسِيرَتِهِ، حَتَّى قَبِضَهُ اللَّهُ ﷻ عَلَى ذَلِكَ، ثُمَّ اسْتُخْلِفَ عُمَرُ فَعَمِلَ بِعَمَلِهِمَا، وَسَارَ بِسِيرَتِهِمَا، حَتَّى قَبِضَهُ اللَّهُ ﷻ عَلَى ذَلِكَ (احمد، ۱۳۹۵: ۳۱۴/۲ حدیث ۱۰۵۵).

از عبد خیر رضی الله عنه روایت شده که فرمود: علی رضی الله عنه بر منبر ایستاد، و از پیامبر ﷺ را یاد آوری کرد، و فرمود: پیامبر ﷺ وفات نمود ابوبکر رضی الله عنه جای نشین اش شد همانند او رفتار کرد، و سیرتش را دنبال کرد تا به همین حالت وفات نمود، سپس عمر جانشین شد همانند آن ها رفتار کرد، و سیرت شان را دنبال کرد تا به همین حالت وفات نمود.

(۴) عَنْ أَبِي الْجَحَافِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَمَّا بُويعَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَبَايَعَهُ عَلَى وَأَصْحَابُهُ، قَامَ ثَلَاثًا يَسْتَقْبِلُ النَّاسَ يَقُولُ: أَيُّهَا النَّاسُ، قَدْ أَقْلَيْتُكُمْ بِيَعَّتْكُمْ، هَلْ مِنْ كَارِهِ؟ قَالَ: فَيَقُومُ عَلَى فِي أَوَائِلِ النَّاسِ فَيَقُولُ: وَاللَّهِ لَا يُقْبَلُكَ، وَلَا نَسْتَقْبِلُكَ أَبَدًا، قَدْ مَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ تَصَلَّى بِالنَّاسِ، فَمَنْ ذَا يُؤْخِرُكَ؟ (احمد، ۱۳۹۵: ۱۳۱/۱ حدیث ۱۰۱)، (آجری، ۱۴۲۰ هـ: ۱۷۱۹/۴ حدیث ۱۱۹۰).

از ابو جحاف روایت شده که فرمود: وقتی که با ابوبکر بیعت شد، علی و یارانش با او بیعت کردند، سه بار رو در روی مردم ایستاد و می فرمود: ای مردم! بیعت شما را برگرداندم، آیا شخصی به جبر) من را به این کار) و داشته می تواند؟، علی برمی خواست و می گفت: نه (بیعت خود را) باز می - گیریم، نه خواستار باز گرداندن (بیعت از شما) هستیم، تو را پیامبر ﷺ در نماز پیشوا قرار داده کیست که تو را به عقب ببرد؟ (یعنی از پیشوایی دور کند).

(۵) عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ، عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: رَحِمَ اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ، هُوَ أَوَّلُ مَنْ جَمَعَ بَيْنَ اللَّوْحَيْنِ (احمد، ۱۳۹۵ هـ: ۲۳۰/۱ حدیث ۲۴۰)، (ابن ابی شیبہ، ۱۴۳۶ هـ: ۲۸۱/۱۶ حدیث ۳۲۲۳۲).

از عبدخیر روایت شده که علی فرمود: خداوند ﷻ بر ابوبکر رحم کند، او اولین شخصی است که (قرآن) را جمع آوری کرده است.

ب: اثر وارده از علی بن حسین پیرامون شخصیت ابوبکر صدیق: عن ابن أبي حازم قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى عَلِيٍّ بْنِ حُسَيْنٍ فَقَالَ: مَا كَانَ مَثَلُ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ؟ قَالَ: كَمُنَرَّتَهُمَا مِنْهُ السَّاعَةُ (احمد، ۱۳۹۵ هـ: ۲۰۳/۱ حدیث ۲۲۳)) از ابن ابو حازم روایت شده که

فرمود: مردی نزد علی بن حسین رضی الله عنه آمده، فرمود: جایگاه ابوبکر رضی الله عنه و عمر رضی الله عنه نسبت به پیامبر ﷺ چگونه بود؟ فرمود: کدام جایگاهی که حالا دارند.

ج: آثار وارده از زید بن علی رضی الله عنه پیرامون شخصیت ابوبکر صدیق رضی الله عنه

۱- عَنْ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي يَا هَاشِمُ اعْلَمْ وَاللَّهِ أَنَّ الْبَرَاءَةَ مِنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الْبَرَاءَةُ مِنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَإِنْ شِئْتَ فَتَقَدَّمْ وَإِنْ شِئْتَ فَتَأَخَّرْ (دارقطنی، ۱۴۱۹ هـ: ۷۵ / حدیث ۴۸). (عشاری، ۱۴۱۳ هـ: ۷۴ / حدیث ۵۰).

از هاشم بن برید روایت شده که فرمود: زید بن علی رضی الله عنه برایم گفت: ای هاشم! بدان سوگند به خداوند ﷺ برائت و بیزاری از ابوبکر و عمر رضی الله عنه بیزاری از علی رضی الله عنه است، اگر بخواهی مقدم و موخر ذکر کن. یعنی اگر خواستی اینگونه بگو: برائت از علی رضی الله عنه برائت از ابو بکر و عمر رضی الله عنهم است.

۲- عَنْ كَثِيرِ النَّوَّاءِ قَالَ: سَأَلْتُ زَيْدَ بْنَ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ، فَقَالَ: تَوَلَّيْتُمَا، قَالَ: قُلْتُ: كَيْفَ تَقُولُ فِيمَنْ يَبْرَأُ مِنْهُمَا؟ قَالَ: أَبْرَأُ مِنْهُ حَتَّى يَتُوبَ (احمد، ۱۳۹۵ هـ: ۱۶۰ / حدیث ۱۴۵).

از کثیر نواء روایت شده که فرمود: از زید بن علی در باره ابوبکر و عمر پرسیدم فرمود: دوست شان بدار، گفت: برایش گفتم: در باره کسی که از آن ها بیزاری می جوید چه می گویی! فرمود: از او بیزارم تا زمانی که توبه کند.

د: آثار وارده از ابو جعفر باقر و محمد بن جعفر پیرامون شخصیت ابوبکر صدیق رضی الله عنه

۱- عَنْ يُونُسَ بْنِ بَكْرِ، وَمُحَمَّدَ بْنِ إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ: مَنْ جَهِلَ فَضْلَ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ فَقَدْ جَهِلَ السُّنَّةَ (احمد، ۱۳۹۵ هـ: ۱۳۵ / حدیث ۱۰۶). (آجری، ۱۴۲۰: ۵ / حدیث ۲۳۱۸ / حدیث ۱۸۰۳).

یونس بن بکر و محمد بن اسحاق از ابو جعفر روایت نموده اند که فرمود: کسی که از فضیلت ابوبکر و عمر آگاه نیست، از سنت هم آگاه نیست.

۲- عَنْ كَثِيرِ النَّوَّاءِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ، فَقَالَ: تَوَلَّيْتُمَا، فَمَا كَانَ فِي ذَلِكَ فَهْوٌ فِي عُنُقِي (احمد، ۱۳۹۵ هـ: ۱۶۰ / حدیث ۱۴۴).

از کثیر نواء روایت شده که فرمود: از زید بن علی در باره ابوبکر و عمر پرسیدم فرمود: دوست شان بدار، اگر چیزی (گناه) از این (دوستی با آن ها) بود برگردن من.

۳- عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَجَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِي بَكْرٍ، وَعُمَرَ، فَقَالَ لِي: يَا سَالِمُ تَوَلَّيْتُمَا وَأَبْرَأُ مِنْ عَدُوَّهِمَا، فَإِنَّهُمَا كَانَا إِمَامَي هُدًى. (احمد، ۱۳۹۵ هـ: ۱۷۵ / حدیث ۱۷۶). (دارقطنی، ۱۴۱۹ هـ: ۵۱ / حدیث ۲۴).

از سالم بن ابوحفصه روایت شده که فرمود: از ابو جعفر محمد بن علی و جعفر بن محمد در باره ابوبکر و عمر پرسیدم برایم فرمودند: ای سالم! دوست شان بدار، و از دشمنان شان بیزاری بجو! زیرا هردو پیشوایان هدایت یافته بودند.

نتیجه گیری

از خلال جستجو در موضوع مورد بحث به نتایج زیر دست یافتیم: این که اهل بیت بر تمام انسان‌ها بعد از انبیاء علیهم السلام برتر بوده، هم چنان او بر تمام امت رسول الله صلی الله علیه و آله برتری داشته، در ضمن احقیق اهل بیت به خلافت بلا فصل رسول الله صلی الله علیه و آله ثابت گردیده و هم چنان دانستیم که اهل بیت و تمام اهل بیت باهمدیگر دوست صمیمی بودند، شایعات و روایاتی نقل شده در باره این که میان آن‌ها (اهل بیت و اهل بیت) روابط خوبی نبوده، جز سفسطه و دروغ چیزی دیگری نبوده، و هیچ یکی از امامان اهل بیت بد بین اهل بیت و منکر خلافت او نبودند، و هم چنان اهل بیت با هیچ احدی از اهل بیت سر دشمنی نداشت بلکه همه آن‌ها را دوست داشت.

پیشنهادها

شناسائی سیرت و مناقب صحابه به ویژه خلفای راشدین علیهم السلام اهل بیت نیاز مبرم جامعه اسلامی است، بسیار جوانان از شخصیت آن‌ها بی خبرند. باید همه مسلمین به ویژه جوانان مسلمان، به مطالعه و بررسی زندگی و سیرت اهل بیت بپردازند، و در باره زندگی این ابر مرد اطلاعات کافی بدست بیاورند، تا بتواند شبهات و روایات دروغین که در باره شخصیت آن انتشار یافته را رد نموده و مشت کوبنده ی بر علیه بد خواهان و بد بینان او باشند. و از طرف دیگر سیرت آن بزرگوار از غنا و پربراری قابل توجهی در زمینه های سیاسی، اخلاقی، اقتصادی، فکری، جهادی و فقهی برخوردار است و ما نیز در حال حاضر نیاز شدیدی به بررسی نظری و کاربردی زمینه های مذکور داریم. و هم چنان باید امارت اسلامی افغانستان در پی ایجاد مؤسسات اسلامی در راستای سامان دهی امور قضایی، مالی و اقتصادی، حکومتی و نظامی و لشکری خود بر مبنای الگوی نظام عصر خلفاء باشد که در آن زمان توانست رویاروی دو تمدن روم و ایران بایستد و حرکت فتوحات اسلامی را به پیش ببرد.

منابع

قرآن کریم

ابن ابی شیبۀ أبو بکر عبد الله بن محمد بن أبی شیبۀ العباسی الکوفی، (۱۴۳۶ هـ)، مصنف ابن ابی شیبۀ. ریاض: دار کنوز إشبیلیا للنشر و التوزیع.

ابن حجر، أحمد بن محمد بن علی بن حجر الهیتمی السعدی الأنصاری، (۱۴۱۷ هـ) الصواعق المحرقة علی أهل الرفض والضلال والزندقه. لبنان: مؤسسة الرسالة.

ابن ماجه، أبو عبد الله محمد بن یزید بن ماجه قزوینی، (۱۴۳۰ هـ) سنن ابن ماجه. قاهره: دار الرسالة العالمیه.

أبو داود، سلیمان بن الأشعث الأزدی السجستانی، (۱۴۳۰ هـ) سنن أبی داود. قاهره، دار الرسالة العالمی.

آجری، أبو بکر محمد بن الحسین بن عبد الله الآجری البغدادی (۱۴۲۰ هـ). الشریعة. ریاض: دار الوطن.

احمد، أبو عبد الله أحمد بن محمد بن حنبل بن هلال بن أسد الشیبانی (۱۴۰۳ هـ) فضائل الصحابة، بیروت: مؤسسة الرسالة.

احمد، أبو عبد الله أحمد بن محمد بن حنبل بن هلال بن أسد الشیبانی، (ت: ۲۴۱ هـ) مسند الإمام أحمد بن حنبل. ، بیروت: مؤسسة الرسالة.

ترمذی، محمد بن عیسی بن سؤرة بن موسی بن الضحاک، الترمذی، أبو عیسی (۱۳۹۵ هـ). سنن الترمذی. مصر: شركة مكتبة ومطبعة مصطفى البابي الحلبي.

دارقطنی، أبو الحسن علی بن عمر بن أحمد بن مهدی بن مسعود بن النعمان بن دینار البغدادی الدارقطنی (۱۴۱۹ هـ)، فضائل الصحابة. ریاض: مكتبة الغرباء الأثرية.

عشاری، محمد بن علی بن الفتح بن محمد بن علی أبو طالب الحرّبی، ابن العشاری الحنبلی (۱۴۱۳ هـ). فضائل أبی بکر الصديق. طنطا: دار الصحابة.

کتانی، أبو عبد الله محمد بن أبی الفیض جعفر بن إدريس الحسنی الإدريسی الشهير بـ الکتانی، (ت ۱۴۳۱ هـ) نظم المتناثر من الحديث المتواتر. مصر: دار الكتب السلفية .

مسلم، أبو الحسین مسلم بن الحجاج القشیری النيسابوری، (۱۳۷۴ هـ) صحيح مسلم. قاهره: مطبعة عیسی البابي الحلبي.

